

Részlet idős Szűcs Sámuel naplójából (1811 októberétől az Edelénnyel kapcsolatos bejegyzések)

1. oldal

Október 7-én és 8-án voltam a'
Donga János Bátyám szürettyén
9 dikre viradóra pedig ott is
háltam.

Szüret után ment a' közönséges bor
100, 's 110 Rftokon, az
asszúnak Puttonya is 90. 's
100. forintokon.

Október 10-én és 11-én 18. szedő szedte be
a' szőlőnket, mint hogy az eső első
nap megátolta őket, napi
szányok volt 2 Rft. 's reggel pálinka.
Palóczy László úr acta alio vnotari
usságra (*jegyző helyettességre*) emeltetvén az eddig álta
la viseltetett Gróf Deseöffy Ferencz
úr Uradalmi fiskálisságát (*ügyvédi munkáját*)
letette. Kinek helyében Tiszteletes
Esperes Toóth András uram ál-
tal én recommendáltatván (*ajánltatván*)
leg először is Praefectus (*jószágigazgató*) Tekintetes
Miklós

2. oldal

Miklós László Úrnak **október 15-én**
írtam a' Palóczy László úr tanát-
tsábúl egy Levelet; mellynek követ
kezésére **november 14-én** a' Grófhöz
Edelénybe kimentem, és ott vele
ebédelvén, általa ebéd után a'
Fiskálisságra leendő felvételésem
felől assecuráltattam, (*biztosítattam*) az után

Edelényből Finke felé jövén az
assecuratiót (*biztosítást*) Praefectus úrnak is
tudtára adtam. ezek után
november 23-án ismét Finkére
Praefectus Úrhoz ki mentem, kivel
Edelénybe a' grófhhoz ebédre
ki menvén, ott az ő Edelényi,
Cserépi, és Hugyajai uradalmi
Fiskálisságában béiktattattam.
Ebéd után Finkére jövén a'
Praefectussal, annak házá-
nál háltam, másnap pedig,
az az **november 24-én** délre haza jöttem.

Ezen

3. oldal

Ezen Hivatalt rajtam kivel ezek
kérték: Bajkor, Nagy József de Sar-
ló, Dabsi Ábel, Szepessi István,
Órássy, Varannai, Bizony Károly,
Szrogh László, Kerekes, Pauliko-
vits. 's a t.. Ezen kivel más vár-
megyei ifjú Prokátorok is igen sokan.
December 9-én voltam Judith estvéjen Herr?
Jánosnénál, és Palóczinénál.
december? voltam a'Ráth Mójses
Leánya Lakadalmában, holott
az egész vármegye jelen volt.
István estvéjén voltam Szepessy, és
Visollyi István barátimnál.
János estvéjen voltam Rátz János
nál, Barkassy Jánosnál, Donga
Sógornál, Kapczi Jánosnál,
Herr? Jánosnál és utólyára
Áts Jánosnál.

xxx

4. oldal

1812-dik Esztendő

Ezen Esztendőnek első napján temette-tett Telegdi István, a mély után az estvét vígan töltöttük Dálnoki Pál, és Bakos Pál bátyáméknál.

Január 3.-án épen midőn könyörgésre délután a' Templomban vóltak Kigyúllott a' Tégi funduson a' Meszritzky nevű csizmadia háza, mélyyet szellyel is szaggattak.

Február 26.-án 11. és 12. nappali órakor a' Gyöngyvirág utcán, özvegy Balog Gáborné Háza, Ola, és a szomszédjának is háza meg égtek.

Pál estvéjen voltam ifjabb és öreg Dálnoki Pál bátyáméknál utólyára pedig Bakos Pál bátsinál holott igen vígan vóltunk. Legnagyobb korhelységet tettünk pedig Hamvas Szerda után

való

5. oldal

való vasárnap, mély nap Herke Mihálynál Bál adatván onnan szinte reggeli 4. órakor másnap. éjfel utáni 1. órakor 3 dik nap pedig az az Susánna estvéjen, Debreczenyiné és Faragóné nénéimnél mulatván, onnan Bakos Pálné nénémet mentem köszönteni

holott reggeli 4. óráig igen
vígán voltunk.

Március 18.-án József estvéje lévén szinte 9.
óráig Kun József Bátsinál mulattunk
onnan Szalay Józsihoz menvén, mivel
már lefeküdtek haza jöttem és le
feküdtem. 10. óráig mindaz által
olvasgattam. 1. fertály 11-re tűz
támadván, a' harangot félre verték
's megégett a' Fáy Malma
körül özvegy Ragályiné
Háza.

6. oldal

Március 31.-én Praefectus Miklós László Úrral ki
indultam Miskólczról az edelényi igás lova-
kon 's Ábrányba Jósa szbíró (*szolgabíró*) úrral is végez-
vén ebédeltünk a' Cserépvári Nagy Majorban
onnan mentünk Cserépvárba Exactor (*számvevő*) Szent
iványi László Úrhoz. **Április 2.-án** jött ki hozzánk
Jósa szbíró úr, 's az napon dolgát elvégezvén
másnap haza ment. **Április 3.-án** mi is öszve
jártuk 's revideáltuk (*megvizsgáltuk*) a' Cserépvári
Istállót, Majort sertés óllat a Cserép
falusi Kortsmát Malmot, Cserépvár
allyai Pálinka házat, a' Tardi vetése-
ket Kortsmát, és a' Keresztesit.

Április 5.-én ebéd után haza fele indultunk,
's T. Darótnak, 's Harsánynak jövéen
haza értünk esvére, melly napra
viradó éjszaka 2. órakor az öreg Pa-
lóczi Pinczéje kigyúlván a Tetemvárban
ezzel együtt 3 pinczék megégtek.
N.B (*jól megjegyezd*). A tisztartót Cserépváron híjják
Kiszely Józsefnek 's lakik a' Nagy Majorban,
az Kasznárt Schlectig Istvánnak,
lakik a Cs.vári Kastélyba, Cserépfaluban

pedig lakik Erdőbíró Banhauser.
nevű, a' Bábólnai ispánt pedig
híják Kelemen Józsefnek.

7. oldal

Április 1-én nagy szél fúvással olly nagy hó esett
hogyan az egész télen annál nagyobb nem volt
Ugyan ez napon hólt meg a' Faragó Sámuel B. uram
Sámuel 7. esztendősi fíjatskája. én pedig
Április 11.-én Exactor Szentiványi úrral reggel kirán-
dúltam Edelénybe, és Finkén , Praefectus Úrral
Szirákon a Plébánusnál beszolván délután
a grófhhoz mentünk. ezen napot és a kö-
vetkezendőt a' Rabok actáinak rendbe
szedésekkel töltöttem.

Április 13.-án pedig el kezdődött az Úri Szék mely-
nek Praesese(*elnöke*) Miklós László, assessorok(*ülnökök*)
Sz.Ládon lakos Pétsi János és Paló-
czy László, Sz. bíró Miskolczy Péter eskütt
Veresmarty István voltak. Az Úriszék tar-
tott 3. nap. Megítéltettek 35 rabok
kik közzül Varga András halálos sen-
tentiot (*ítéletet*) kapott.
Ez alatt hólt meg Tisztartó Lakézy Pál is.
Mellyeknek elvégezések után Exactor
és Palóczy urakkal **április 17.-én** estvén
haza jöttem.

N.B. a Sági ispánt hívják Sztankovits
azután kevéssel meghólt az Edelényi
kasznár is Vürsing nevezetű.

Május 6.-án délelőtt 11-kor égett a' Barkássy Imre cse-
léd háza.

8. oldal

Május 18.-án mentem ki Edelénybe magam Szám-
vevő székre. Haza jöttem **május 21.-én.**

22.-én esett igen nagy jég melly a' mi szöllőnkbe is nem kis Kárt okozott.

Május 28.-án mentünk ki Cserépre Praefectus Úrral oda értünk éjfél után 2. óraker a' Nagy Majorba holot is a' ispányékkal való repositio?*(visszahelyezési)*.dolgot szerencsésen elvégezvén **május 30.-án** haza jöttünk.

Június 3.-án mentünk ki Prefectus és Palóczy László urakkal Cserépbe az Úriszékre melly is kezdődvén **június 4.-én**, tartott **június 5.-ig**. Elítélődtek 34. rabok, mi pedig ezekután Számvevő Széket tartottunk 's revideáltuk*(megvizsgáltuk)* a Tisztartó 810, és 811 k a' kasznár 810, és 811 k és a' Bábolnai Számtartó 811 k esztendőbeli valamint a' Cs. várallyai Bíró 810 és 811, és a' Cserépfalusi Bíró 809. és 810.k Esztendőbeli Számadásaikat, mellyeket mind elvégezvén **június 9.-én** hazajöttem Praefectus úrral.

Június 30.-án kimentem Sz.Iványi úrral Edelénybe, a gróf otthon nem lévén Prefectus úrral együtt computust *(számadást)* csináltunk özvegy Luczer néval, azután az újj kasznár Veres Józsefnek resignáltunk *(átadtuk)* én haza jöttem **július 4.-én** éjszakára.

Július 22.-én mentem ki Edelénybe magam Kleszó István és felesége ellen inquiralni *(nyomozni)* kik kerülő Kelemen Istvánt agyonütötték, a

9. oldal

megholt testét **július 23.-án** reggeli 5. óraker előttem fel bontattam Voditska Process chyrurgus*(járásbeli seborvos)* által, kivivén magammal a' vármegye Anatomicum Instrumentumát. Haza érkeztem **július 23.-án** éjjeli 11. óraker. **Augusztus 25.-én** vígan tölténk Sámuel estvéjét nállam lévén Nagy József fiskális, eskütt Csomós Mihály és Bíró József, Visolyi István

Kun József és felesége, Bakos Pál és felesége, Bakos György és felesége Faragó Sámuel és felesége, Juhász József, Farkas Károly, Szrogh László, Kósa István, Kerekes Ignác és Sóltész cancellista (*hivatalnok a kancellárián*)

Október 1.-én mentem ki Edelénybe, Repositionalis Turnusrara (*visszahelyezési ügykörre*) ott mulatván

október. 2-án, 3-án,

4.-én hazajöttem estvére betegen.

október 20.-án szüreteltem meg a' fél szöllőt,

melyet a' jég kétszer vert meg. lett 5 ½

hordó borom, a' más felében lett 6 ½ .

október 30.-án vígan töltöttük a' Kosa István szomszéd lakodalmát Szilvási Sámuelékkal.

November 13.-án költözökdtém által a' Klastrom utczai Házunkba.

december 6.

10. oldal

December 6-án újra kimentem a' Lutzerné Repositionális (visszahelyezési) dolgába Edelénybe, 's ott mulattam szinte **december 11-ig** melly napon ebédre hazajöttem

December 19-én hálásra kimentem Finkére, onnan másnap elindúltunk Praefectus Úrral

Hugyaj fele egy görbe derekú szekéren

Nyitrai János igással t.i. **december 20-án**

reggel elindulván, ebédre mentünk

Gesztelybe. onnan hálásra mentünk

a' Szerencsi vendég fogadóba. innen

21-én jókor reggel elindulván Keresztúr

mellett viradtunk meg, 's Tokajon és

a' Tizán keresztül, 's Ramazon

is végig menvén, ebédre mentünk

Nagy Faluba Bekény János úrhoz,

holott öszve jöttünk Sigrai nevű Tokaji kereskedővel, és Keller nevű Só Tiszttel. Innen délután elindulván a' vóVaskapun keresztül hálásra mentünk Király Telekre, a' gróf Dessevffy Sámuel Sztányi nevű Tisztartójához, holott az ispánt Pertinek

hívják.

11. oldal

hívják. itt ekkor a' kukuricza köbli ment 1 Rft váltó cédulán.
22-én Király Telkéről elindulván Nyíregyházán keresztül, és a' Fövenyesi Csárda mellett el. beértünk déltájon Hugaajba. holott a' Tisztartó Blajkovits János, az ispán Kleszo István. ott az árendással Kupferstein Mózes 'Sidóval végezvén és Szabolcsi vIspány Kallay Miklós önagyágával is levelezvén mulattunk **december 23-án, 24-én és 25-én. 26-án** pedig hazafelé indultunk reggel. Ebédre a' Király Telki vendégfogadóba értünk, onnan pedig hálásra a' Szegibe Hegedüs Márton Tisztartónkhoz jöttünk. 27-én újra megindulván, 's Szerencsrül Legyes Bényének Megyasszónak, Baksának Kinyisnek menvén, ebédeltünk Halmajon. onnan Homoródnak és a' Hangátsi Erdőnek 's a'Sápnak jöven estvére Finkére elérkeztünk.

holott

12. oldal

holott Praefectus Úrnál hálván, **28-an**
délelőtt Edelénybe bementünk, és
én ott mulatván a' Grófnál, **december 29-én**
délelőtt haza indultam, és

Finkén ebédelvén, estvére Miskolczra
haza érkeztem. melly utazásunk
ideje alatt olly nagy hideg uralko-
dott, hogy sok esztendőktül fogva
olly nagy nem volt.

Ezen nagy hideg tartott majd három egész
Hólnapokig a' mint december 4-én vira-
dóra elfagyott, soha február 12-éig
semmi engedés nem volt,
úgy hogy illyen nagy téltre én soha
nem emlékezem.

Március 25-én Exactor Sz.Iványi úrral el-
indultam itthonról és estvére Edelény-
ben menvén, **26-án** az Úri Széket elkezdtük
assessorok (*ülnökök*) voltak Palóczy László Tessi János
B. Podmaniczki László Urak. Szolga
Bíró volt Miskolczi Péter, Eskütt
Jekelfalussy Tamás urak

Ezen

13. oldal

Ezen Uri Szék tsak két nap tartott elítélőd-
tek rajta 17. rabok. volt 3. főben
járó ügyem. A' Capitalis (*halálra ítélt*) Rabok
közül Sziráki Márton és Lukás
Márton Cserépfalussi gyújtogatók
fő vételre ítéltettek. Az Uri Szék
elvégződvén **március 29-én** voltunk
a' Méltóságos gróf Mogyorósi Pinczéjébe
's ittunk még 1770.-k esztendőbeli Essentiat is.

Március 31-én pedig haza jöttem tsak magam. 'S ekkor hallottam hogy **március 28-ra** viradó éjjel a' zsólczai töltés mellett megégett a' Gyöngyössi (...?.....) és a' Budai Istállója 's azokban a' marhák is mind oda égtek.
Április 26-án mentem Praefectus Úrral Cserépbe az árendások contractusát meg készítvén **29-én** haza jöttem tsak magam Itt akkor hallottam, hogy **26-án** estve egy ház megégett Sváb házak körül

14. oldal

Május 1-én mentem ki Kazára Tiszteletes Toot András és Szathmáry József urakkal Superintendens (*egyházkerületi előljáró*) gyűlésre, vissza jöttünk **május 4-én.**
Május 6-án nagy menny dörgés volt, egy házat a' Laksaiét meg is ütötte a ménykő, de meg nem éghetett le a' nagy zápor miatt.
Május 27-én az az Áldozó Csütörtökön épen ebédkor tűz támadt és megégett valami ól a' Bagaméri Sor körül.

VÉGE

Mellékletek

A napló adatai:

86 lapos gerincén az írás: Sz. S. naplója 1787-1817

Méret: 130 mm x 80 mm

Kötése fehér pergamen

I. rész 1805-ig (25 év)

II. rész 1805-től 1823. május 27-ig

A vizsgált időszak: 1811. október 7-től 1813. május 27-ig. 14 oldal.

Az eredeti napló a Miskolci Herman Ottó Múzeumban van: Helyt. Gy. Ltsz. 40/1905 (régii leltári szám), 53.4390.1 (új leltári szám).

1812-ben 24 éves volt, amikor a gróf megbízta az uradalmi fiskálissággal.

Születéséről a következőket írja a naplójában:

„1787 december 3-án születtem estvéli 9 órakor. Annakutána megkereszteltettem Tiszteletes Tóth András uram által. (későbbi pártfogója) és vettem fel a keresztvíz által a Sámuel nevet. Születésem helye volt a Piacz uttzán levő mostani alsó házunk. A keresztatyám volt Rigó Ferenc és felesége a keresztanyám az akkori Miskólczi Bíró és Bíróné.”

Idős Szűcs Sámuel fia, ifjú Szűcs Sámuel naplójában így ír édesapjáról:

I. kötet: 168. old.

„Feledhetetlen édes atyám emlékének légyenek is szentelve néhány sorok:

Már 1811-ben gróf Desséwffy Ferenc edelényi, cserépvári, hugyajji uradalmában 1814-ben Erdélyben lakó Teleky Anna, báró Kemény Simon özvegye és gróf Bethlen Dániel kazinczi, barczikai, harnóczi, és pokorági javaiban ügyésszé lőn. 1820-ban, gróf Dessewffy Ferenc kihaltával, gróf Dessewffy Sámuel vallá rendszerénti ügyészévé.

Különböző viszonyait tárgyaló levelek számosan maradtak, nevezetesebbek, a halhatatlan Vay József Septemvirtől, gróf Dessewffyektől, báró Majtényi Lászlótól, gróf Teleky Józseftől – ki most Erdély főkormányzója – gróf Teleky Sámuelától, Matkovics István septemvirtől, Lánczy József Békés Megye főispánától, Klobusiczky József borsodi főispántól, Szűcs István udvari ágenstől, Hubay Józseftől, Csapó Dánieltől, Palóczy Lászlótól.”

Idős Szűcs Sámuel

Életrajza szerint 1787. december 3-án született. Tanulmányait Miskolcon, Lőcsén és Sárospatakon végezte, 1810-ben Pesten nyert ügyvédi oklevelet. Hazatérte után több uradalomnál vállalt „ügyészi” állást. Nagy hírnevet szerzett később az ügyvédi praxisban is. 1842-ben a büntető törvényszék „szorgalmas, szakavatott és erélyes ülnöke volt”. Idősebb Szűcs Sámuel már nagyon korán bekapcsolódott a közéletbe. Évek hosszú során át tagja volt az egyháztanácsnak és az iskolatanácsnak, s ezekben különféle tisztségeket is viselt. Műveltsége meglehetősen szerteágazó volt. Iskolai tanulmányai után kedvelt olvasmánya a klasszikus latin irodalom volt. Latinul és németül rendkívül jól írt, beszélt és olvasott. Jól értette a görög és a héber nyelvet is. Kutatómunkával nem foglalkozott intenzíven, néhány írása azonban megjelent. Ezek részben még életében, részben posztumuszként láttak napvilágot. 1843. március 6-án halt meg Miskolcon, élete 56. évében.

(Forrás: Kilián István: Szűcs Sámuelnek, Miskolc helytörténéisének élete és naplója. = A Herman Ottó Múzeum Évkönyve 30-31/1. (1993) 293-328. p. Miskolc)

1812de = Ependö.

Ezen Ependönel első raján semese,
ien Selegdi Jován, - mely után
efrös vigan solították Dalmó.

Bál, ev Dalgó Bál batyámenél
3° Januárú igen nívón kinyörgésre
delován a Sany lombán volak
ki gyallok a fön fundalon a
Khepritzfü nevű, Cziromadia háza,
niellyer felhelyis fuggattak.

D. 2° Január. 11. ev 12. napjahi
orakoc a Gyngyis tag után, jő
vegy Dalgó Gaborne, Haza, Ha
ev, a fontedjanahis háza mag
egre.

Bál efröjen volak szjab, ev jő
Dalmó Bál Batyámenél,
utollyára jő Dalgó Bál Dan
tfinal, holon igen vigan volak,
Legnagobb kor helyfegei semant
pedig. Hamvas kenda után

A napló egyik oldala

Edelény az első katonai felmérés térképén (1763-1787)

Finke az első katonai felmérés térképén (1763-1787)

(Közreadja és a mellékleteket összeállította: Gergely Zsolt.)